

Högskolan Väst
Rektor

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Anders Sundin
08-563 086 91
anders.sundin@hsv.se

Beslut
2011-06-21
Reg.nr 641-5679-10

Beslut om tillstånd att utfärda licentiat- och doktorsexamen samt masterexamen inom området arbetsintegrerat lärande

Högskoleverket beslutar att ge Högskolan Väst tillstånd att utfärda licentiat- och doktorsexamen samt masterexamen inom området arbetsintegrerat lärande.

Ansökan och ärendets hantering

Högskolan Väst har ansökt hos Högskoleverket om tillstånd att utfärda licentiat- och doktorsexamen inom området arbetsintegrerat lärande. För granskningen av ansökan har Högskoleverket utsett följande sakkunniga: professor Love Ekenberg, Stockholms universitet, professor Berner Lindström, Göteborgs universitet och professor Arvid Löfberg, Stockholms universitet. Underlag för bedömningen har varit högskolans ansökan samt intervjuer med representanter för högskolan vid en hearing i Stockholm den 6 april 2011. De sakkunnigas yttrande bifogas.

Bedömning

Bedömningen har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen och utifrån de bedömningsgrunder som Högskoleverket har utarbetat. De sakkunnigas bedömning är att högskolan bör beviljas tillstånd att ge licentiat- och doktorsexamen inom området arbetsintegrerat lärande. Högskoleverket instämmer i bedömningen.

Med hänvisning till 6 kap. 5 b § högskoleförordningen (1993:100) lämnar Högskoleverket även tillstånd att utfärda masterexamen inom samma område.

Beslut

Högskoleverket beslutar att ge Högskolan Väst tillstånd att utfärda licentiat- och doktorsexamen inom området arbetsintegrerat lärande.

Högskoleverket lämnar även tillstånd att utfärda masterexamen inom samma område.

Beslut i ärendet har tagits av universitetskanslern Lars Haikola efter föredragning av utredaren Anders Sundin i närvaro av avdelningschefen Magnus Hjort.

Lars Haikola

Anders Sundin

Kopia till:
Utbildningsdepartementet
De sakkunniga

Utlåtande för ansökan om tillstånd att examinera på forskarnivå inom området arbetsintegrerat lärande, Högskolan Väst

Område: arbetsintegrerat lärande

Ingående forskarutbildningsämnen där utbildning initialt kommer att anordnas: pedagogik och informatik

Sakkunniga: professor Love Ekenberg, Stockholms universitet, professor Berner

Lindström, Göteborgs universitet och professor Arvid Löfberg, Stockholms universitet

Underlag för beslut 21 juni 2011, regnr: 641-5679-10

Område för examenstillstånd

Högskolan Väst har sökt tillstånd att utfärda doktorsexamen inom området arbetsintegrerat lärande (AIL), med forskarutbildningsämnena pedagogik och informatik, båda med inriktningen mot arbetsintegrerat lärande. Arbetsintegrerat lärande är en av Högskolan Västs övergripande profiler och har en 20-årig historia vid lärosätet. Den nuvarande forskningsverksamheten omfattar ca 40 lärare och 16 studerande på forskarnivå. Verksamheten har till stor del sin utgångspunkt i forskningsmiljön LINA (Lärande i och för det nya arbetslivet). Området, som det framställs i ansökan, definieras och avgränsas både innehållsligt och metodologiskt. Den innehållsliga avgränsningen innebär att forskningen är inriktad mot att studera frågor relaterade till ”arbete och kompetens i förändring”, ”högre utbildning och arbete” samt ”organisationers utveckling, verksamheter och samhälle”. Metodologiskt bedrivs forskningen i nära samarbete med de offentliga och privata verksamheter som man studerar lärande i.

Arbetsintegrerat lärande är också vad man själva kallar en ”verksamhetsprofil och pedagogisk filosofi som betonar integration av vetenskaplig och erfarenhetsbaserad kunskap”. Denna verksamhetsprofil omsätts i pedagogiska angreppssätt eller metoder och modeller för högre utbildning. Dessa präglar högskolans utbildningar på grundnivå och avancerad nivå.

Bedömargruppen anser att områdets omfattning och avgränsning, som detta har framställts under hearingen och delvis i de skriftliga underlagen, är rimlig och ändamålsenlig. Den skriftliga beskrivningen av bakgrunden är något oklar, men hearingen har förtydligat denna i väsentliga avseenden. Inte minst tydliggjordes att arbetsintegrerat lärande både är ett forskningsområde och en grund för högskolans pedagogiska profilering.

Området ingår tydligt i Högskolan Västs profilering och relaterar till forskningsverksamheten som bedrivs inom pedagogik och informatik. På sikt tänker man sig också att utveckla forskning om arbetsintegrerat lärande inom fler ämnen, som psykologi och socialt arbete. Det bör i detta sammanhang noteras att man i ansökningshandlingarna och vid hearingen underströk att de ämnen man avser att bedriva forskarutbildning inom inte är informatik och pedagogik generellt, utan båda ämnena har inriktning mot arbetsintegrerat lärande. Detta är viktigt att

uppmärksamma, eftersom arbetsintegrerat lärande som fler- och tvärvetenskapligt område utgör mindre delar av de ingående forskarutbildningsämnenas traditionella kunskapsdomäner.

Att området är en del av högskolans profilering styrks av att tydliga och rimliga resurser finns allokerade till verksamhetens utveckling. De ingående ämnena har, under rätt samordning, stora möjligheter att stödja varandra såväl metodologiskt som innehållsmässigt och möjliggöra stora synergieffekter. Det ska dock betonas att det är av stor vikt att det finns en stark samordning och fokusering för att detta ska komma till uttryck och en mer detaljerad strategi för detta bör utarbetas.

I de förelagda utkasterna till studieplaner för de ingående forskarutbildningsämnena är inte arbetsintegrerat lärande som integrativt och gemensamt tema över dessa ämnen särskilt tydligt. Vid hearingen framgick dock att dessa planer omarbetats med syfte att göra arbetsintegrerat lärande mer framträdande som den gemensamma basen också i det praktiska genomförandet av forskarutbildningen. Bedömargruppen ser detta som ett viktigt klargörande av en ambition att skapa ett gemensamt forskarutbildningsprogram för arbetsintegrerat lärande.

Bedömargruppen anser vidare att det finns goda möjligheter för områdets utveckling genom den föreslagna ämnessamverkan och lärosätets starka samverkan med det omgivande samhället. Etableringen av en utbildning på forskarnivå inom området kommer även sannolikt att möjliggöra en förstärkt samverkan i detta avseende.

Sammanfattningsvis finner de sakkunniga att högskolans argumentation för området för examenstillstånd är tillfredsställande.

Kvalitetsarbete

Högskolan Västs styrelse fastslog ett program för kvalitetsarbete 2007 och varje arbetsenhet utformar årliga verksamhetsplaner för kvalitetsarbete utifrån detta. Lärosätet föreslår en tydlig och genomtänkt organisation för utbildningen på forskarnivå. Vidare finns det adekvata förslag på styrdokument för verksamheten. Organisation och delegationsordningar är klargjorda och torde komma att fungera tillfredsställande.

En separat forsknings- och forskarutbildningsnämnd finns etablerad från och med ingången av 2011 och har ett tydligt ansvar för kvalitetssäkring av verksamheten under styrelse och rektor. Under denna nämnd kommer ämnesråd att ansvara för beredning, kontroller och uppföljning av studieplan, kursplaner, utbildningens övergripande kvalitet. Kvalitetsarbetet inkluderar även en formaliserad rutin för hantering av studenternas synpunkter. Strukturerna vid lärosätet för hantering av kvalitetsarbetet är goda och det finns adekvata resurser avsatta för detta ändamål.

Vidare är lärosätets ledning väl medveten om vikten av att vidareutveckla relationen till andra väl etablerade lärosäten med starka miljöer. Utgångspunkten för detta är den redan etablerade verksamheten inom LINA, i samverkan med huvudsakligen Göteborgs universitet och fem andra lärosäten.

Sammanfattningsvis finner de sakkunniga att högskolans kvalitetsarbete är tillfredsställande.

Forskarutbildningsmiljö

Utgångspunkten för området miljö är verksamheten inom LINA. LINA utgör en så kallad vital forskningsmiljö vid lärosätet och involverar ett drygt 50-tal lärare/forskare och forskarstuderande. Miljön utgör uppenbarligen ett fundament för lärosätets satsning inom området arbetsintegrerat lärande och dess samverkan i olika former.

Forskarna inom miljön har en rimlig och regelbunden nationell och internationell produktion inom området arbetsintegrerat lärande. De har även interna och externa resurser att bedriva forskning inom ramen för sina anställningar. I LINA-miljön finns också ett antal forskningsprojekt inom området i dess bredd, ofta i samverkan med aktörer i det omgivande samhället, som ger ett sammanhang för doktorandernas egna avhandlingsprojekt. Vid hearingen framgick att denna verksamhet har skapat goda förutsättningar för ett nära och dagligt samarbete mellan doktorander och seniora forskare/handledare.

Man tänker sig att antalet doktorander initialt ska vara fem per ämne. Till detta kommer ett antal befintliga doktorander och adjunkter inom ramen för LINA-miljön. Sammantaget 16 personer är i dag studerande på forskarnivå, inskrivna vid andra lärosäten.

Den hittillsvarande examinationen av licentiat- och doktorsavhandlingar med bredare anknytning till området har varit tämligen god, men har naturligtvis formellt bedrivits vid andra lärosäten. Bedömaregruppen anser dock produktionen som rimlig utifrån förutsättningarna och att detta pekar på en potentiell kapacitet hos miljön. Forskningen som bedrivs är klart relevant för arbetsintegrerat lärande och LINA-grupperingen arbetar aktivt med att vidareutveckla verksamheten inom området. Gruppen har även haft värdskapet för flera nationella och internationella konferenser inom området.

Ledningen för Högskolan Väst är väl medveten om vikten av att skapa goda miljöer och samverkansförutsättningar för doktoranderna. Upplägget av forskarutbildningen och utbildningsplanen har huvudsakligen samma struktur som är bruklig vid andra lärosäten. Något som positivt bör uppmärksammas är dock att man avsätter mycket tid för handledning (170 timmar per år och doktorand).

De befintliga doktoranderna har sina arbetsplatser på Högskolan Väst och förefaller uppfatta forskarmiljön där som sin naturliga hemvist även om de i dagsläget formellt är knutna till andra lärosäten. Möjligheten till nätverk, seminarieverksamhet och konferensresor är goda och högskolan har avsatt medel för detta. De doktorander som intervjuades under hearingen var entydigt mycket positiva till den studiesociala miljön och de förutsättningar i övrigt som lärosätet skapade. Som vi uppfattar situationen för doktoranderna vid Högskolan Väst så kommer de att erbjudas en god akademisk arbetsmiljö för de olika doktorandprojekten, som till övervägande del är förankrade i LINA-miljön. Sammantaget är bedömaregruppens uppfattning att den akademiska miljön generellt tillgodoser rimliga krav på vetenskaplig bredd och djup.

Sammanfattningsvis finner de sakkunniga att forskarutbildningsmiljön är tillfredsställande.

Handledarresurser

Högskolan Väst redovisar 26 personer som möjliga handledare med minst docentkompetens varav 8 är professorer med heltidsanställning och 5 gästprofessorer, med en planerad tjänstgöring inom forskarutbildningen på ca 4 månår. Till detta tillkommer ett tjugotal lektorer med doktorsexamen.

I detta perspektiv förefaller handledarkapaciteten rent kvantitativt väl täcka handledarbehovet.

Det är dock inte klart att samtliga de angivna personerna kan komma att fungera som huvudhandledare, emedan deras vetenskapliga produktion i de flesta fall förefaller ligga utanför området arbetsintegrerat lärandes rimliga avgränsning. Det ska i detta sammanhang dock noteras att seniora forskare som inte haft arbetsintegrerat lärande som sitt eget primära forskningsområde framgångsrikt har handlett doktorander inom området fram till examen.

Det ska också noteras att endast en del av de seniora forskare som avses utgöra kärnan i handledarkollegiet har sin ämnesmässiga hemvist i de forskarutbildningsämnena, pedagogik och informatik, man planerar utbildning inom. Av professorerna är fyra i pedagogik och en i informatik. Av gästprofessorerna är två i pedagogik eller utbildningsvetenskap och ingen i informatik. Av docenterna är två anställda i informatik och ingen i pedagogik. Andra ämnen som representeras i handledarkollegiet är bland annat psykologi, socialpedagogik, socialt arbete, vårdvetenskap och företagsekonomi, varav flera med sin kompetens kan komma att bidra till att stärka handledningen inom det arbetsintegrerade forskningsområdet.

Samtidigt ska det konstateras att kollegiet består av kompetenta personer med goda erfarenheter av att ha handlett doktorander till examen och därmed är förtrogna med de akademiska krav som ställs på en doktorsavhandling. I kollegiet finns också personer med mycket lång och god erfarenhet av administration och ledning av forskarutbildning, bland annat som studierektorer. Den generella handledarkompetensen måste därför redan i dag bedömas som tillfredsställande. Tillsammans med yngre docentkompetenta lärare och disputerade lektorer (som biträdande handledare) besitter kollegiet, enligt bedömargruppens uppfattning, därtill en god utvecklingspotential att med fokuserade resurser bygga upp en riktad kompetens inom området arbetsintegrerat lärande och därmed på sikt en ytterligare förbättrad kompetens att handleda inom området.

Bedömargruppen vill också framhålla att den etablerade LINA-miljön utgör en viktig kollektiv resurs i handledningen inom området, i synnerhet då det föreligger ett stort antal forskningsprojekt i samverkan med det omgivande samhället som tydligt faller inom ramen för området arbetsintegrerat lärande. Återväxten är tydligt adresserad och det finns en rekryteringsstrategi för att hantera återväxten i handledarkollegiet. Detta inkluderar ett docentmeriteringsprogram med rimliga resurser.

Handledarna ska enligt regelverket ha 15 högskolepoäng högskolepedagogiska kurser och de erbjuds en högskolepedagogisk handledarutbildning senast två år efter påbörjad handledning om de inte redan har bedömts att uppfylla motsvarande krav. Vidare arrangeras olika kurser, seminarier och diskussionsfora av stor relevans för handledarfortbildning och kompetensutveckling.

Det finns också tydliga och långsiktiga strategier för att stärka området genom utökning av professorskompetensen och program för kompetensutveckling. Varje tillsvidareanställd lärare äger rätt att bedriva kompetensutveckling inom 20 procent av sin anställning.

Sammanfattningsvis finner de sakkunniga att handledarresurserna är tillfredsställande.

Ekonomi

Bedömargruppen anser att högskolan kommer att ha tillräcklig finansiering för forskarutbildning inom området. De ekonomiska underlagen är klara och realistiska.

Den sökta utbildningen är explicit baserad på ett tillflöde av externa medel, men verksamhetens förmåga att attrahera externa medel har varit förhållandevis god. Beroendet av externa medel innebär naturligtvis att verksamheten i viss mån är riskutsatt. Sett till ekonomin i sin helhet kan dock högskolan garantera en finansiering av antagna doktorander och ett forskarutbildningsprogram även vid ett totalt uteblivande av externa resurser.

Sammanfattningsvis finner de sakkunniga att ekonomin är tillfredsställande.

Sammanfattande bedömning och motivering till förslag till beslut

Bedömargruppen anser sammanfattningsvis att områdets omfattning och avgränsning är rimlig och ändamålsenlig och tydligt relaterar till Högskolan Västs profilering. Området har stor utvecklingspotential, inte minst genom en stark samverkan med omgivande samhälle. Vidare finns det goda organisatoriska och ekonomiska förutsättningar att bedriva en utbildning på forskarnivå med inriktning mot området. Kvalitetsarbetet är genomtänkt och väl integrerat i organisationen i sin helhet, liksom i relevanta styrdokument.

Det finns dock en problematik i att enbart delar av handledarkollegiet i sin egen forskning varit orienterade mot arbetsintegrerat lärande. Detta kompenseras dock av en god generell handledarkompetens, också med erfarenhet av handledning inom området. Forskningsverksamheten inom LINA-miljön är också en viktig kollektiv resurs för handledning och forskarutbildning. Tillsammans med de disputerade och docentkompetenta lektorernas fokusering på området och Högskolan Västs medvetna satsning på docentmeritering av sin lärarkår finns det en stor utvecklingspotential för att bygga upp en kompetens inom det avgränsade och tvärande område, som arbetsintegrerat lärande utgör. Såväl externa resurser som intern allokering torde medge detta.

Det är viktigt att understryka att områdets avgränsade och samtidigt tvär- och mångvetenskapliga karaktär är en viktig förutsättning i de sakkunnigas bedömning av de förutsättningar som i dag finns vad avser forskarutbildningsmiljö, handledningsresurser och ekonomi. Högskolan Västs strategiska satsning på området som sin centrala profil är viktig för de sakkunnigas bedömning av utvecklingspotentialen. Med dessa utgångspunkter ser bedömargruppen det som viktigt att notera att de forskarutbildningsämnen man avser bedriva forskarutbildning inom inte kan omfattas i hela den bredd de traditionellt har. Forskarutbildning inom dessa ämnen kan enbart bedrivas med inriktning mot arbetsintegrerat lärande.

Sakkunniga föreslår att Högskoleverket ger Högskolan Väst tillstånd att utfärda doktorsexamen på forskarnivå inom området arbetsintegrerat lärande, inledningsvis med forskarutbildningsämnena pedagogik och informatik.